

PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ PRZEJAWIAJĄCEGO ZACHOWANIA

AGRESYWNE W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 61 W GDAŃSKU

Procedury i strategie stanowią narzędzie efektywnego reagowania na trudne sytuacje wychowawcze, które powinny być niezwłocznie podejmowane przez wszystkie podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w szkole.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. nr 35 poz. 228 z późniejszymi zmianami – tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. nr 11 poz. 109) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
2. Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2007r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. nr 13 poz.110).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6 poz. 69 z późn. zm.).
4. Zarządzenie nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16.06.1997r. r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości osób nieletnich.

Ileokroć w procedurze jest mowa o :

Wybuchu złości u dziecka rozumie się przez to: niekontrolowaną lub słabo kontrolowaną gwałtowną reakcją, najczęściej o charakterze impulsywnym, której przyczyną bywa nierzadko nieadekwatna do burzliwej reakcji emocjonalnej. Podczas reakcji ta osoba mówi/robi różne rzeczy sprawiające innym przykrość, naruszające ich godność i nietykalność.

Agresji rozumie się przez to: skłonności do zachowań agresywnych, ataku, trudności kontrolowania negatywnych popędów i impulsów skierowanych przeciwko innym ludziom, sytuacjom, poglądom. Często występuje w sytuacji grupowej, jako działanie imitacyjne (naśladowcze), będące wyrazem dostosowania się do wymagań i zasad, obowiązujących np. w grupie rówieśniczej lub subkulturze. Agresja może przybierać różne formy: od aktów fizycznych, jak przemoc czy gwałt w rozmaitych (indywidualnych lub grupowych) postaciach, do bardziej subtelnych zachowań, m.in. krzyku, agresji słownej, złośliwości zachowania,

mimiki czy gestykulacji.

Opuszczeniu sali rozumie się przez to: wyjście z klasy lekcyjnej w trakcie trwania zajęć bez zgody nauczyciela.

Ucieczce rozumie się przez to: samowolne uchylanie się od obowiązku szkolnego przez ucznia, nieuzasadniona, celowa oraz świadoma nieobecność ucznia na obowiązkowych zajęciach szkolno-lekcyjnych, w tym także na zajęciach dodatkowych, na które zapisany jest uczeń.

KAŻDE ZAJŚCIE NARAŻAJĄCE BEZPIECZEŃSTWO ZARÓWNO DZIECI, JAK I PRACOWNIKÓW SZKOŁY BĘDZIE ODNOTOWANE W DOKUMENTACJI SZKOŁY (karta zdarzenia) I WYCHOWAWCY (teczka wychowawcy).

1) Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. wyzywanie, obraźliwe gesty, miny):

- a) Nauczyciel, bądź pracownik szkoły będący świadkiem agresywnego zachowania ma za zadanie zdecydowanie, stanowczo i całkowicie przerwać zachowanie agresywne.
- b) Nauczyciel, bądź pracownik szkoły rozdziela strony (nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.)
- c) Nauczyciel, bądź pracownik szkoły rozmawia z uczniem – zwraca uwagę na jego niewłaściwe zachowanie.
- d) Nauczyciel, bądź pracownik szkoły zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy klasy.
- e) Wychowawca rozmawia z uczniem, upomina go i ostrzega przed dalszymi konsekwencjami.
- f) Gdy dane zdarzenie powtórzy się, wychowawca bądź inny nauczyciel upomina ucznia i dokonuje odpowiedniego zapisu w dzienniku lub w dzienniczku ucznia.
- g) Kolejny przejaw agresywnego zachowania ucznia skutkuje wezwaniem rodziców do szkoły. Na spotkaniu omawiana jest sytuacja ucznia, formy pomocy.

2) Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

WYBUCH POWIKŁANY I NIEPOWIKŁANY

Wybuch złości u dziecka należy rozpatrywać w dwóch kategoriach: wybuchu powikłanego i niepowikłanego. Aby określić z którym rodzajem mamy do czynienia, każdorazowo należy odpowiedzieć na cztery pytania:

1. Czy osoba dorosła panuje nad sytuacją (czy ja tu rządę)? tzn. wszystkie dzieci wykonują jej polecenia.
2. Czy osoba dorosła jest bezpieczna (czy ja jestem bezpieczny)?
3. Czy inne dzieci są bezpieczne (czy inni są bezpieczni)?
4. Czy osoba, która ma właśnie wybuch złości jest bezpieczna?

→ W sytuacji, gdy na wszystkie pytania pada odpowiedź twierdząca mamy do czynienia z **wybuchem niepowikłanym**. W sytuacji tej wystarczy zabrać uwagę (dorosłego i grupy) nieakceptowanym zachowaniem dziecka do czasu, aż się uspokoi. Można to zrobić poprzez: zaprowadzenie dziecka w bezpieczne, nudne miejsce, odizolowanie go od grupy, wyprowadzając innych z Sali, wydanie polecenia dla pozostałych, aby nie patrzyły i nie odzywały się do wybuchającego dziecka. W tym czasie osoba dorosła nie patrzy na dziecko i nie odzywa się do niego. Jedyną, krótką informacją, którą można udzielić jest zdanie: „Kiedy się uspokoisz wrócisz do sali”. Chcąc sprawdzić, czy dziecko się wyciszyło, prosimy je o wykonanie prostego polecenia np. „stań ładnie”, „popatrz na mnie”. Gdy dziecko jest już spokojne wraca do przerwanej aktywności (tzw. procedura time – out).

→ W sytuacji, gdy na któreś z powyższych pytań padnie odpowiedź negatywna, mamy do czynienia z **wybuchem powikłanym** i należy: zadbać o bezpieczeństwo własne i innych dzieci, wydając im polecenie, aby odsunęły się w konkretne miejsce, które jest jak najbardziej oddalone od wybuchającego, oddelegować jednego z uczniów, aby przywołał innego dorosłego do pomocy (sekretariat), w uzasadnionych przypadkach przytrzymać wybuchające dziecko lub wezwać odpowiednie służby (policję, karetkę pogotowia).

&1

Procedura zachowania się w klasach 0-III:

- a) Nauczyciel, bądź pracownik szkoły będący świadkiem agresywnego zachowania ma za zadanie zdecydowanie, stanowczo i całkowicie przerwać zachowanie agresywne.
- b) Nauczyciel słownie upomina ucznia, informuje go o konsekwencjach takiego zachowania.
- c) W przypadku, gdy uczeń, który zachowuje się agresywnie nie stosuje się do poleceń nauczyciela np. krzyczy, niszczy mienie szkoły, atakuje nauczyciela, nauczyciel ostrzega ucznia przed podjęciem następnych kroków – przytrzymaniem ucznia, aby ten nie zrobił sobie krzywdy, lub nie zniszczył mienia szkoły.
- d) Nauczyciel bądź pracownik szkoły informuje o zdarzeniu innego nauczyciela (kontaktuje się z sekretariatem szkoły), który pomaga mu odizolować agresywnego ucznia w celu ochrony pozostałych uczniów przebywających na miejscu zdarzenia.

- e) W przypadku, gdy upomnienia ustane nie odnoszą skutku nauczyciel ma prawo przytrzymać ucznia (w celu zapewnienia bezpieczeństwa sobie i uczniowi):
→ Nie rozmawiamy z dzieckiem i nie patrzymy na nie. Możemy powiedzieć: „Kiedy się uspokoisz puszcę cię i wrócisz do sali.” Chcąc sprawdzić, czy dziecko się wyciszyło, prosimy je o wykonanie prostego polecenia np. „stań ładnie”, „popatrz na mnie”. Jeśli uczeń zaprzestaje agresywnych zachowań i stara się zapanować nad emocjami, nauczyciel nie podejmuje żadnych działań.
- f) W przypadku, kiedy wybuch agresji maleje nauczyciel informuje ucznia o zaprzestaniu trzymania i puszcza ucznia. Jeśli uczeń na nowo zaczyna zachowywać się niezgodnie z przyjętymi normami i zasadami zachowania, nauczyciel ponownie przytrzymuje ucznia i powtarza całą procedurę.
- g) W przypadku, gdy atak agresji trwa dłużej niż 15 minut następuje poinformowanie Rodziców/ prawnych Opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji i wezwanie Ich do szkoły. Rodzic/ prawny opiekun ucznia przyjeżdża do szkoły najszybciej jak to możliwe.
- h) W przypadku, gdy atak agresji trwa mniej niż 15 minut wychowawca informuje rodziców o zdarzeniu osobiście, telefonicznie lub pisemnie w dzienniczku.
- i) W skrajnych przypadkach, gdy atak agresji nie ustaje, trwa ponad pół godziny, dyrekcja lub pedagog wzywa do szkoły pogotowie ratunkowe lub policję, następnie informuje rodziców.
- j) Nauczyciel/ pracownik szkoły sporządza odpowiednią notatkę o zdarzeniu i przekazuje ją Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi szkoły, który umieszcza ją w dokumentacji szkolnej (należy sporządzić dwa egzemplarze notatki- jeden otrzymuje dyrekcja, drugi- nauczyciel, który umieszcza ją w teczce wychowawcy; oba egzemplarze posiadają informację o dacie wpłynięcia notatki służbowej).
- k) Po drugim wybuchu agresji wychowawca organizuje spotkanie z rodzicami oraz uczniem, podczas którego opracowują indywidualny kontrakt. W spotkaniu może uczestniczyć pedagog szkolny.
- l) W sytuacji, gdy podczas wyjścia poza teren szkoły uczeń przejawia zachowania agresywne, które narażają bezpieczeństwo uczestników, nauczyciel powiadamia rodziców, że udział dziecka w kolejnych wyjściach jest możliwy tylko wówczas, gdy rodzic/opiekun prawny lub inna osoba wskazana przez rodzica/ opiekuna prawnego będzie uczestniczyła w tej formie aktywności wraz z dzieckiem. Jeżeli rodzic nie jest w stanie uczestniczyć w tej formie zajęć wraz z dzieckiem, dyrektor bądź nauczyciel zobowiązany jest zapewnić uczniowi możliwość realizacji podstawy programowej w równoległej klasie.

→ W przypadku braku poprawy (4 notatki służbowe):

- a) Spotkanie Szkolnego Zespołu Wychowawczego (dyrektor, pedagog, wychowawca, nauczyciele uczący ucznia) z rodzicem.
 - b) Powiadomienie inspektora policji ds. nieletnich o zachowaniach ucznia.
 - c) Rozmowa interwencyjna inspektora z uczniem z udziałem rodziców i pedagoga szkolnego.
- m) W przypadku eskalacji zachowań agresywnych w danej grupie, nauczyciel ma prawo zorganizować pogadankę wychowawczą przeprowadzoną przez zaproszonych specjalistów, np. psychologa, policję, straż miejską itp.
- n) W sytuacji, gdy powyższe działania nie przynoszą rezultatów, pedagog szkolny przy kolejnym wybuchu agresji wzywa policję z prośbą o interwencję, pomijając punkt g, h.

&2

Procedura zachowania się w klasach IV-VI:

- a) Nauczyciel, bądź pracownik szkoły będący świadkiem agresywnego zachowania ma za zadanie zdecydowanie, stanowczo i całkowicie przerwać zachowanie agresywne.
- b) Nauczyciel upomina ucznia słowami „uspokój się bo będą konsekwencje”
- c) W przypadku, gdy uczeń, który zachowuje się agresywnie nie stosuje się do poleceń nauczyciela np. krzyczy, niszczy mienie szkoły, atakuje innego ucznia, nauczyciela, nauczyciel mówi stanowczo „proszę się rozdzielić /zostaw go/to”
- d) Nauczyciel bądź pracownik szkoły wysyła po pomoc ucznia- świadka zdarzenia do (sekretariatu/p. woźnej- musi to być miejsce gdzie zawsze jest ktoś obecny!), która powiadamia dyrekcję oraz pedagoga szkolnego
- e) W każdym przypadku ataku agresji wychowawca informuje rodziców o zdarzeniu osobiście, telefonicznie lub pisemnie w dzienniczku
- f) W skrajnych przypadkach agresji dyrekcja lub pedagog wzywa do szkoły pogotowie ratunkowe lub policję, następnie informuje rodziców.
- g) Nauczyciel/ pracownik szkoły sporządza odpowiednią notatkę o zdarzeniu i przekazuje ją Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi szkoły, który umieszcza ją w dokumentacji szkolnej (należy sporządzić dwa egzemplarze notatki- jeden otrzymuje dyrekcja, drugi jest umieszczony w specjalnym segregatorze. Notatki są sporządzane na specjalnych formularzach, układane alfabetycznie według nazwisk- oba egzemplarze posiadają informację o dacie wpłynięcia notatki służbowej).
- h) W przypadku powtarzania się wybuchów agresji wychowawca, w obecności pedagoga, może zorganizować spotkanie z rodzicami oraz uczniem, podczas którego opracowują indywidualny kontrakt.

- i) W sytuacji, gdy podczas wyjścia poza teren szkoły uczeń przejawia zachowania agresywne, które narażają bezpieczeństwo uczestników, nauczyciel powiadamia rodziców, że udział dziecka w kolejnych wyjściach jest możliwy tylko wówczas, gdy rodzic/opiekun prawny lub inna osoba wskazana przez rodzica/ opiekuna prawnego będzie uczestniczyła w tej formie aktywności wraz z dzieckiem. Jeżeli rodzic nie jest w stanie uczestniczyć w tej formie zajęć wraz z dzieckiem, dyrektor bądź nauczyciel zobowiązany jest zapewnić uczniowi możliwość realizacji podstawy programowej w równoległej klasie.
- W przypadku braku poprawy (3 notatki służbowe):
- d) Wychowawca zgłasza sprawę pedagogowi szkolnemu
 - e) Następnie pedagog powiadamia inspektora policji ds. nieletnich o zachowaniach ucznia.
 - f) Rozmowa interwencyjna inspektora z uczniem z udziałem rodziców i pedagoga szkolnego.
 - g) Pedagog zgłasza wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny.

W każdym z powyższych zdarzeń w przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej pedagog szkolny zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję. Dotyczy to również sytuacji, w której przytrzymywany uczeń celowo ukierunkowuje agresję w stosunku do nauczyciela.

W przypadku, gdy uczeń samookalecza się, nauczyciel stosuje procedury jak w przypadku wybuchu powikłanego.

Należy zapoznać uczniów klas IV-VI na apelu jak powinni się zachować w sytuacji gdy widzą sytuacje, w których jeden z uczniów wykazuje agresję.

3. Procedura zachowania się w przypadku opuszczenia przez ucznia sali lekcyjnej bez zgody nauczyciela, ucieczka.

83

Procedura zachowania się w klasach 0-III:

W przypadku samowolnego opuszczenia sali lekcyjnej przez ucznia, nauczyciel natychmiast powiadamia pedagoga lub dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji kryzysowej. Pedagog lub dyrektor podejmuje dalsze działania (odnalezienie ucznia i zapewnienie mu opieki). Wychowawca informuje rodziców o zdarzeniu osobiście, telefonicznie lub pisemnie w dzienniczku. W sytuacji, gdy uczeń kilkakrotnie samowolnie opuszcza salę lekcyjną (kolejno pięć razy), na wniosek wychowawcy zwołuje się spotkanie szkolnego zespołu wychowawczego (dyrektor, pedagog, wychowawca, nauczyciele uczący ucznia), w którym rodzic ma obowiązek uczestniczyć.

W sytuacji, gdy uczeń ucieknie poza teren szkoły nauczyciel lub pracownik szkoły, który zauważył zdarzenie powiadamia dyrekcję lub pedagoga. Dyrekcja lub pedagog zgłasza zaistniały fakt policji i informuje rodziców. Nauczyciel lub pracownik szkoły, który zauważył nieobecność ucznia na terenie szkoły sporządza notatkę służbową.

&4

Procedura zachowania się w klasach IV-VI:

W przypadku samowolnego opuszczenia sali lekcyjnej przez ucznia, nauczyciel natychmiast powiadamia pedagoga lub dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji kryzysowej. Pedagog lub dyrektor podejmuje dalsze działania (odnalezienie ucznia i zapewnienie mu opieki). Wychowawca informuje rodziców o zdarzeniu osobiście, telefonicznie lub pisemnie w dzienniczku

W sytuacji, gdy uczeń ucieknie poza teren szkoły nauczyciel lub pracownik szkoły, który zauważył zdarzenie powiadamia dyrekcję lub pedagoga. Dyrekcja lub pedagog zgłasza zaistniały fakt policji i informuje rodziców. Nauczyciel lub pracownik szkoły, który zauważył nieobecność ucznia na terenie szkoły sporządza notatkę służbową.

ZASADY FUNKCJONOWANIA SZKOLNEGO ZESPOŁU WYCHOWAWCZEGO

1. Szkolny Zespół Wychowawczy jest powoływany na wniosek nauczyciela, wychowawcy.
2. W Szkolnym Zespole Wychowawczym uczestniczy dyrektor szkoły, pedagog, wychowawca i inni nauczyciele. Na prośbę którejkolwiek ze stron w spotkaniu może uczestniczyć specjalista z PPP lub innej placówki specjalistycznej.
3. Poinformowanie o spotkaniu. Nauczyciel konsultuje termin spotkania z rodzicem, następnie sporządza informację o spotkaniu w dwóch egzemplarzach, którą rodzic podpisuje (jeden egzemplarz wychowawca umieszcza w teczce wychowawcy, drugi otrzymuje rodzic). W momencie, gdy rodzic nie zjawia się na spotkaniu zostaje wyznaczony ostateczny termin spotkania. Rodzic zostaje poinformowany o spotkaniu oficjalnym pismem dyrektora wysłanym listem poleconym.
4. Ustalenie zasad postępowania z podopiecznym. Omówienie zaistniałych sytuacji, ustalenie zasad postępowania dotyczących ucznia oraz rodziców/ opiekunów prawnych.
5. Sporządzenie protokołu ze spotkania, który podpisuje rodzic/ prawny opiekun.
6. Jeżeli rodzic celowo uchyla się od udziału w wyznaczonych spotkaniach. Pedagog szkolny kieruje wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodzinną.

W przypadku konieczności udzielenia pomocy medycznej należy stosować procedurę „Wypadek ucznia w szkole”.

Literatura:

- ♦ A. Kołakowski, A. Pisula, „Sposób na trudne dziecko”, Sopot 2014

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Anna Kuchta

30.08.2016r.